

Cliëntondersteuning in de Peelgemeenten

Inhoudsopgave

	Pagina
1. Beleidskader Peel 2015-2017	2
2. Toekomstige inrichting cliëntondersteuning	4
3. Opdrachtverlening niveau 1: Cliëntondersteuning in de sociale basis (nulde lijn)	6
4. Opdrachtverlening niveau 2: Cliëntondersteuning door generalisten	7
5. Opdrachtverlening niveau 3: Consultatiefunctie	9
6. Opdrachtverlening niveau 4: Individuele onafhankelijke cliëntondersteuning	11
7. Inkoop extra contracttaken	12
8. Ontwikkelagenda cliëntondersteuning	13
9. Financiële paragraaf Peelregio	15
Bijlage 1: Afbakening opdracht	16
Bijlage 2: Standpunt overige regio's Zuidoost Brabant	17

Beleidskader Peel 2015-2017

Inleiding

Op grond van de nieuwe Wmo zijn gemeenten verplicht om cliëntondersteuning als kosteloze algemene voorziening te organiseren voor alle inwoners. Het begrip cliëntondersteuning wordt in de wet als volgt gedefinieerd:

"Ondersteuning met informatie, advies en algemene ondersteuning die bijdraagt aan het versterken van de zelfredzaamheid en participatie en het verkrijgen van een zo integraal mogelijke dienstverlening op het gebied van maatschappelijke ondersteuning, preventieve zorg, zorg, jeugdzorg, onderwijs, welzijn, wonen, werk en inkomen".

Cliëntondersteuning is zodoende bedoeld voor inwoners die er (tijdelijk) niet in slagen om zelf of met hulp van hun directe omgeving de nodige regie te voeren die nodig is om volwaardig mee te doen in de samenleving. We maken een onderscheid tussen cliëntondersteuning waarbij regievoering centraal staat en hulpverlening of begeleiding waarbij het accent ligt op het vergroten van het welzijn.

Cliëntondersteuning is bij uitstek een onderwerp dat alle drie de transities raakt: een zogenaamd '3D-onderwerp'. Cliëntondersteuning is met name een thema en dus van belang voor mensen die om wat voor een reden dan ook (tijdelijk) geen regie over hun leven hebben. In principe kan dit iedereen zijn, maar wij onderscheiden vooral de volgende groepen:

- Kwetsbare ouderen
- Kwetsbare kinderen en hun ouders/verzorgers
- Mensen met een GGZ-achtige problematiek
- Mensen met een beperking (verstandelijk, lichamelijk, zintuiglijk, autisme, niet aangeboren hersenletsel)

Ambitie

Eind 2014 stelden de gemeenteraden in de Peel het Beleidskader Wmo in de Peelregio 2015-2017 vast. Daarin zijn de ambities, doelen en resultaten voor cliëntondersteuning op hoofdlijnen vastgelegd.

In de Peel streven wij ernaar dat per 2016:

- De cliënt in de lokale situatie het uitgangspunt vormt en dat alle hulpvragen worden opgepakt.
- Individuele cliëntondersteuning voor alle doelgroepen lokaal ingebed is. Organisatorisch is het zo geregeld dat mensen met een beperking gebruik maken van de lokale toegang tot zorg en ondersteuning (geen apart loket meer) en van daaruit adequaat geholpen worden.
- Individuele cliëntondersteuning integraal en domein overstijgend plaatsvindt.
- Individuele cliëntondersteuning breed toegankelijk is, maar zich met name richt op kwetsbare burgers met beperkte regie en sociale redzaamheid. In principe gaan we ervan uit dat burgers in staat zijn om zelf of met behulp van naasten, zoals vrienden, bekenden en mantelzorgers, hun hulpvraag te formuleren en inzicht te hebben in mogelijkheden en oplossingen. Wanneer deze regie ontbreekt wordt men geacht in eerste instantie gebruik te maken van laagdrempelige vrij toegankelijke en informele vormen van cliëntondersteuning voordat professionele cliëntondersteuning aan de orde is.

Doelen en resultaten

Cliëntondersteuning heeft op individueel niveau de regieversterking van de cliënt (en zijn omgeving) tot doel, ten einde de zelfredzaamheid en maatschappelijke participatie te bevorderen. Hierdoor draagt cliëntondersteuning bij aan de versterking van de inclusieve samenleving.

De volgende resultaten zijn hiermee verbonden:

- cliënten weten de weg (naar informatie en hulp) te vinden;
- cliënten hebben het gevoel dat hun belang gediend wordt;
- cliënten worden ondersteund in hun zelfredzaamheid en het inzetten van hun sociale netwerk;

- cliënten hebben zicht op de diverse keuzemogelijkheden en worden ondersteund bij het maken van een keuze op de leefgebieden: leren & werken, regelgeving & geldzaken, opvoeding & ontwikkeling en wonen & samenleven.

Na het vaststellen van het beleid voor cliëntondersteuning vindt de implementatie ervan plaats. Tegelijkertijd zijn er losse eindjes, die we op moeten pakken. Om hierin een zorgvuldig proces te doorlopen, stellen we een ontwikkelagenda cliëntondersteuning op.

Huidige situatie (tot en met 2015)

In de praktijk kent het begrip cliëntondersteuning diverse uitleggen en bestaat het uit diverse onderdelen. Dit maakt een discussie over het thema cliëntondersteuning vaak troebel. Een eerste verkenning van het veld van cliëntondersteuning heeft dan ook een heel versnipperd beeld opgeleverd, waarbij zich meteen twee vragen voordoen:

- Weet een cliënt wel bij welke ondersteuner hij terecht kan?
- Is het veld niet overgeorganiseerd?

Veel partijen geven zelf aan dat zij actief zijn op het terrein van cliëntondersteuning: soms doen zij dit in opdracht van de gemeente, soms op eigen initiatief. De vormen van cliëntondersteuning lopen uiteen van de meest basale vorm (informatie en advies verstrekken) tot een intensievere vorm waarin een ondersteuner voor een bepaalde periode naast de cliënt gaat staan, met de cliënt naar een oplossing zoekt en deze oplossing ook in gang zet (door bijvoorbeeld te helpen bij een aanvraag) en zelfs monitort.

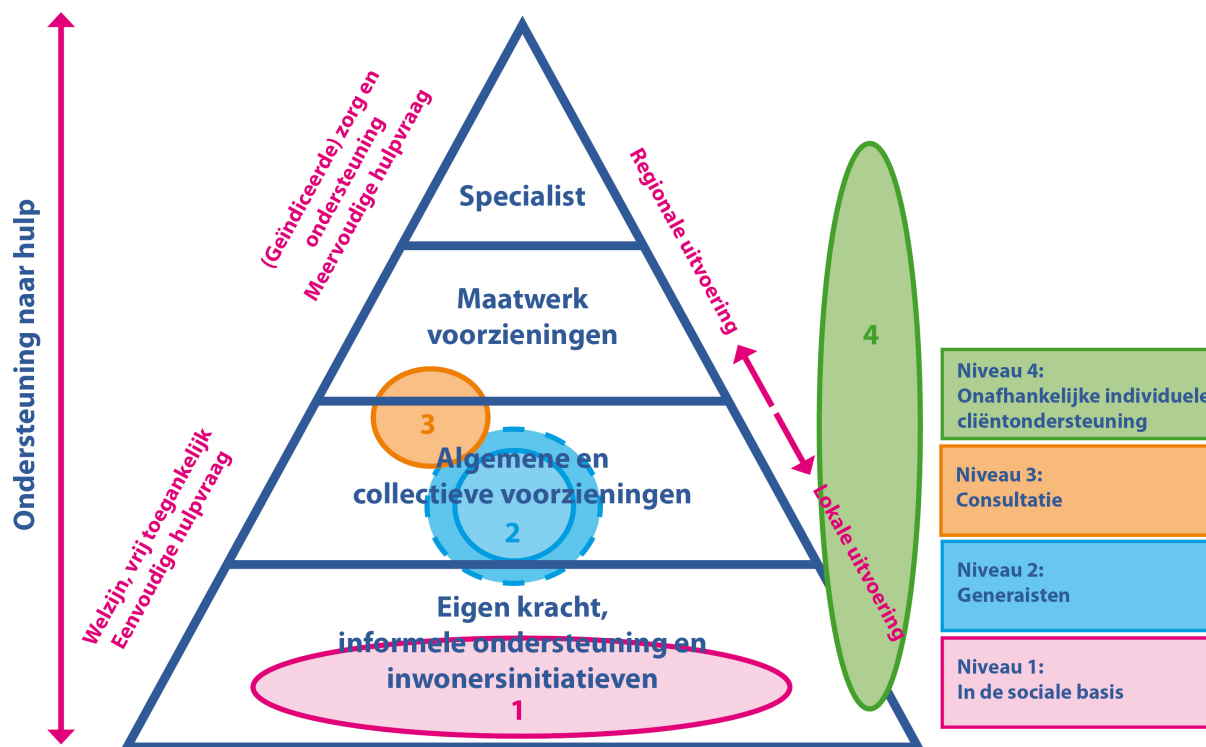
Veel gemeenten hebben momenteel subsidieafspraken met diverse organisaties, die (onderdelen van) cliëntondersteuning bieden. Denk hierbij aan de dorpsondersteuners, de ouderenadviseurs en de opvoedondersteuners, maar ook aan zelfhulporganisaties, seniorenbonden en een organisatie als de Zonnebloem.

Gemeenten zijn sinds eind 2013 aan de slag om het veld van cliëntondersteuning opnieuw in te richten, waarbij een aantal uitgangspunten centraal staan:

- Alle hulpvragen kunnen lokaal worden opgepakt;
- Maak het eenvoudig voor de cliënt;
- Ga overlap tegen;
- Versterk de sociale basis, maar probeer overheidsbemoeienis te minimaliseren;
- Sluit aan bij de structuren zoals deze vanuit de decentralisaties worden ingericht.
- Sluit aan bij bestaande lokale sociale netwerken ook al kunnen die onderling sterk verschillen.

Toekomstige inrichting cliëntondersteuning

Dit heeft geleid tot het volgende toekomstplaatje.

Toelichting:

Niveau 1: Cliëntondersteuning in de sociale basis: In de sociale basis vinden allerlei vormen van cliëntondersteuning plaats, door familie, vrienden, mantelzorg, vrijwilligers, zelfhulpgroepen, maatjes, lotgenoten. Elke gemeente hecht waarde aan deze vrijwillige inzet en heeft de ambitie om deze sociale basis te versterken, maar bepaalt zelf – samen met inwoners - hoe en in welke mate deze basis versterking behoeft.

Niveau 2: Cliëntondersteuning door generalisten: Elke gemeente heeft in haar lokale netwerken (soms zelfs op wijkniveau) een aantal generalisten actief die als eerste aanspreekpunt fungeren voor inwoners met allerlei vragen. De generalisten maken deel uit van het lokale netwerk en/of wijkteam. De generalisten handelen in het belang van de cliënt, geven informatie en advies, verhelderen de vraag, zorgen voor de toeleiding, zetten algemeen voorliggende voorzieningen in en zijn verantwoordelijk voor de casusregie. Elke gemeente heeft de ambitie om dit een dekkend netwerk van generalisten te laten zijn, die in aanvang met allerlei vragen aan de slag kunnen gaan en problematiek snel herkennen. Om dit te kunnen realiseren is het nodig dat er generalisten met de expertise over de doelgroep 'mensen met een beperking' (18- en 18+) aan het lokale netwerk worden toegevoegd. In alle gemeenten zijn opvoedondersteuners (generalisten jeugd) actief die het eerste aanspreekpunt vormen voor opvoed- en opgroevragen. Voor de volwassenen bevolking is de generalistische functie divers belegd: bij dorpsondersteuners/welzijnswerkers, MEE-consulenten, wijkverpleegkundigen, praktijkondersteuners huisartsen en maatschappelijk werkers. De generalisten zijn zodoende werkzaam bij diverse organisaties en beschikken over het algemeen ook over specialistische kennis/vaardigheden.

Niveau 3: Consultatiefunctie: in een aantal gevallen zal de kennis en kunde van de lokale generalist onvoldoende zijn om een cliënt/gezin verder te helpen. De generalist zal dan in eerste instantie een lokale collega consulteren (uit het lokale netwerk). Als dit ontoereikend is, dan is er een aantal mogelijkheden.

- Als het een jeugdzaakstuk betreft, dan kan een opvoedondersteuner een J&G-er inzetten en gebruik maken van de regionale expertpool jeugd.
- Als het volwassen problematiek betreft en een vraag betreft ten aanzien van arbeidsintegratie, dan kan de lokale generalist een beroep doen op de consultants bij het Werkbedrijf.
- Als het volwassen problematiek betreft en er aanvullende expertise nodig is, omdat er complexe/meervoudige vragen spelen op de doelgroep mensen met een beperking dan kan er een beroep gedaan worden op een generalist die in één van de Peelgemeenten lokaal werkzaam is en deze aanvullende kennis/vaardigheden bezit.
- Als het juridische zaakstukken betreft, dan kan er verwezen worden naar de sociale raadslieden in dienst bij de LEVgroep.

Uitgangspunt hierbij is dat de expertise ten dienste van het lokaal netwerk wordt ingezet.

Vooralsnog is er geen regionale expertpool voor volwassenen ingericht. Deze expertpool kan nuttig zijn om de beeldvorming van een cliënt te doen en snel te bepalen of het hier gaat om het Wmo-kader of Wlz-kader. Dit punt is opgenomen in de ontwikkelagenda.

Niveau 4: Onafhankelijke individuele cliëntondersteuning. In de memorie van toelichting van de Wmo 2015 wordt uitgelegd wat hiermee bedoeld wordt; *"Het college moet er voor zorgen dat de cliëntondersteuning zo wordt vormgegeven dat het belang van de betrokken cliënt in deze ondersteuning uitgangspunt is. Indien de cliënt twijfelt aan de objectiviteit van de cliëntondersteuner, mag hij de gemeente daarop wijzen en vragen om een andere ondersteuner. De gemeente moet aan dat verzoek gehoor geven."*

Gemeenten zijn van mening dat zij de onafhankelijke individuele cliëntondersteuning voldoende geborgd hebben, door de inzet op niveau 1-2-3. Als de cliënt aangeeft dat hij twijfelt aan objectiviteit van degene die zijn/vraag heeft opgepakt, dan kan de cliënt dit kenbaar maken. In eerste instantie zal de gemeente dan een andere ondersteuner uit niveau 1-2 of 3 voorstellen. Mocht dit alsnog ontoereikend zijn, dan willen de gemeenten kijken hoe zij op maat een onafhankelijke cliëntondersteuner kunnen koppelen aan een cliënt. Er zijn een aantal organisaties voor de invulling van niveau 4 in beeld. Ook wordt onderzocht of het mogelijk is een vaste groep cliëntondersteuners, bijvoorbeeld ervaringsdeskundigen, te vormen. *Dit punt is opgenomen in de ontwikkelagenda.*

Opdrachtverlening niveau 1

Cliëntondersteuning in de sociale basis (nulde lijn)

Algemeen doel van cliëntondersteuning op individueel niveau is de regieversterking van de cliënt (en zijn omgeving), ten einde de zelfredzaamheid en maatschappelijke participatie te bevorderen.

Wat vragen wij aan organisaties aan cliëntondersteuning in de sociale basis (nulde lijn)?

Activiteiten te organiseren (signaleren, informeren, adviseren, luisterend oor, ondersteunen) met als doel:

- Mensen in hun kracht zetten, eigen regie verkrijgen
- Mensen activeren (participatie)
- Het netwerk van mensen versterken
- Proactief contact leggen en een vertrouwensband opbouwen

Mensen hebben het gevoel ergens terecht te kunnen

Aan welke organisaties denken wij?

Vrijwilligers organisaties zoals:

- Zonnebloem
- KBO's en andere seniorenbonden
- Vrijwillige ouderenadviseurs
- Zelfhulpgroepen
- Lotgenotencontact
- Stichting Door en Voor
- Stichting Cratosvrienden
- Maatjesprojecten
- Homestart/Humanitas
- Nieuwe initiatieven op dit terrein

Deze organisaties worden op onderdelen ondersteund door een professional die werkzaam is bij de welzijnsorganisatie.

Hoe gaan wij dit financieren?

Elke gemeente hecht waarde aan deze vrijwillige inzet en heeft de ambitie om deze sociale basis te versterken. Elke gemeente bepaalt autonoom waar en in welke mate deze basis versterking behoeft. Elke lokale situatie is immers anders. Een groot aantal van bovengenoemde organisaties maakt reeds deel uit van het reguliere subsidieprogramma van gemeenten. Elke gemeente faciliteert en stimuleert initiatieven die van onderop komen en zal nieuwe initiatieven- indien naar oordeel van de afzonderlijke gemeente dit nodig is – subsidie verlenen.

Budget versterking sociale basis

Richtlijn: Om de sociale basis te versterken, reserveren gemeenten een bedrag van 10% uit het budget cliëntondersteuning.

Opdrachtverlening niveau 2

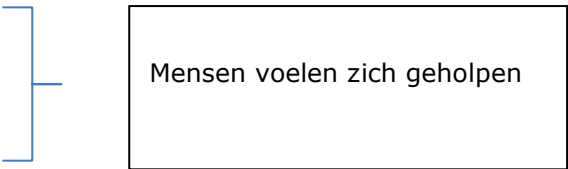
Cliëntondersteuning door generalisten

Algemeen doel van cliëntondersteuning op individueel niveau is de regieversterking van de cliënt (en zijn omgeving), ten einde de zelfredzaamheid en maatschappelijke participatie te bevorderen.

Wat vragen wij de generalisten die lokaal werkzaam zijn?

Activiteiten te organiseren waaronder (informatie en advies, vraagverheldering, casusregie (procesoördinatie), toeleiding en inzetten voorliggende voorzieningen met als doel:

- Mensen in hun kracht zetten
- Mensen activeren
- Het netwerk van mensen versterken
- Integraal mogelijke dienstverlening

Mensen voelen zich geholpen

De volgende resultaten zijn hiermee verbonden:

- cliënten weten de weg (naar informatie en hulp) te vinden;
- cliënten hebben het gevoel dat hun belang gediend wordt;
- cliënten worden ondersteund in hun zelfredzaamheid en het inzetten van hun sociale netwerk;
- cliënten hebben zicht op de diverse keuzemogelijkheden en worden ondersteund bij het maken van een keuze op de leefgebieden: leren & werken, regelgeving & geldzaken, opvoeding & ontwikkeling en wonen & samenleven.

Welke voorwaarden stellen wij aan de generalisten?

- Is in staat naast de cliënt te gaan staan
- Heeft kennis van een doelgroep en de bijbehorende sociale kaart en houdt deze kennis op peil
- Weet een verbinding met het informele circuit te leggen
- Weet een 3D-verbinding te leggen: 1 gezin, 1 regisseur en zoveel als mogelijk 1 plan
- Kan beoordelen of cliënt in staat is om (eventueel met behulp van netwerk) eigen regie te voeren
- Interveniet slechts kortdurend (maximaal xx uur), maar kan langdurend als aanspreekpunt fungeren
- Neemt de regie en coördineert het proces van cliëntondersteuning

Doelgroepen:

- Kwetsbare ouderen
- Kwetsbare kinderen en hun ouders/verzorgers
- Mensen met een GGZ-achtige problematiek
- Mensen met een beperking (verstandelijk, lichamelijk, zintuiglijk, autisme, niet aangeboren hersenletsel)

Aan welke organisaties denken wij?

Generalisten zoals deze in elke gemeente werkzaam zijn, zijn vaak geclusterd in wijkteams. Voor jeugd zijn dit de opvoedondersteuners. Voor volwassenen zijn dit diverse functionarissen, per gemeente verschillend. Deze generalisten zijn bij diverse organisaties in dienst: zoals Onis, Vierbinden, de LEVgroep, de Zorgboog/Savant (wijkverpleging) en de uitvoeringsorganisatie Peel 6.1, inclusief de uitvoering van de Participatiewet (via werkbedrijf). Vanaf 2016 (en geleidelijk ook al in het overgangsjaar 2015) worden generalisten met expertise over doelgroep 'mensen met een beperking' 18- en 18+ aan het lokale netwerk toegevoegd en dus ook gesubsidieerd. Deze generalisten zijn in dienst van MEE Zuidoost Brabant. De aanname is dat zij voor 75% van de tijd lokaal werkzaam zijn en voor 25% vanuit hun expertise elders in de Peel.

Hoe gaan wij dit financieren?

De diverse generalisten die reeds werkzaam zijn in de lokale netwerken maken deel uit van de (subsidie)afspraken die de gemeenten in de Peel reeds gemaakt hebben met de moederorganisaties. Het betreft hier zoals in de vorige alinea wordt weergegeven diverse organisaties. In principe worden deze afspraken voor 2016 gehandhaafd. Vanaf 2016 worden generalisten met expertise over doelgroep 'mensen met een beperking' 18- en 18+ aan het lokale netwerk toegevoegd en dus ook gesubsidieerd. Deze generalisten zijn in dienst van MEE Zuidoost Brabant.

Ook in 2016 zal aan MEE Zuidoost Brabant gevraagd worden om met een voorstel te komen dat past binnen de gestelde inhoudelijke kaders en financiële randvoorwaarden. De belangrijkste reden om voor MEE te kiezen is het borgen van de expertise, ook in relatie tot de cliëntondersteuning op het terrein van de WLZ.

Budget inzet MEE

Richtlijn: Om generalisten met expertise over doelgroep 'mensen met een beperking' lokaal te positioneren, wordt een budgetgarantie gegeven van 54% van het budget dat gemeenten in 2015 beschikbaar hebben gesteld voor cliëntondersteuning.

Opdrachtverlening niveau 3

Consultatiefunctie

Algemeen doel van cliëntondersteuning op individueel niveau is de regieversterking van de cliënt (en zijn omgeving), ten einde de zelfredzaamheid en maatschappelijke participatie te bevorderen.

Wat vragen wij aan de consulenten?

- Ondersteunen de generalist op lokaal niveau bij het duiden van de problematiek en het vinden van een passende (3D) oplossing.

Welke consultatiefunctie is er nodig om de generalisten lokaal te ondersteunen?

- Als het een jeugdvragestuk betreft, dan kan een opvoedondersteuner een J&G-er inzetten en gebruik maken van de regionale expertpool jeugd.
- Als het volwassen problematiek betreft en een vraag betreft ten aanzien van arbeidsintegratie, dan kan de lokale generalist een beroep doen op de consulenten bij het Werkbedrijf.
- Als het volwassen problematiek betreft en er aanvullende expertise nodig is, omdat er complexe/meervoudige vragen spelen op onderscheiden doelgroep (zie NAH, of autisme, of VG of ZG dan wel op leefgebied, bijvoorbeeld dementie en VG), dan kan er een beroep gedaan worden op een generalist die in één van de Peelgemeenten lokaal werkzaam is en deze aanvullende kennis/vaardigheden bezit.
- Als het juridische vraagstukken betreft, dan kan er verwezen worden naar de sociale raadslieden in dienst bij de LEVgroep.

Welke voorwaarden stellen wij aan de consulenten?

- Heeft kennis van een doelgroep en de bijbehorende sociale kaart
- Is in staat naast de cliënt te gaan staan
- Weet een verbinding met het informele circuit te leggen
- Neemt daar waar nodig, de regie over van de generalist
- Vormen een inhoudelijke vakgroep op Peelniveau

Aan welke organisaties denken wij?

Op Peelniveau is er een expertpool jeugd ingericht, bestaande uit een gedragsdeskundige vanuit de GGZ, BJ Brabant, ORO en een jeugdarts van de GGD. Deze expertpool kan ingezet worden. De consulenten (vanuit MEE) die gekoppeld zijn aan het werkbedrijf kunnen worden ingezet bij vraagstukken rondom arbeidsintegratie. De generalisten met expertise over de doelgroep mensen met een beperking die lokaal werkzaam zijn (en elk een eigen specialisme hebben), kunnen als consulent worden ingezet om een generalist in een ander gemeente te ondersteunen. Tot slot bieden de sociale raadslieden van de LEV-groep extra ondersteuning.

Hoe gaan wij dit financieren?

De expertpool bestaat uit een vaste kern en wordt gefinancierd op basis van feitelijk gemaakte uren met een minimale basis. De capaciteit van de consulenten vanuit MEE, gekoppeld aan het werkbedrijf wordt overgenomen. Vooral nog zal MEE gevraagd worden deze opdracht in te vullen, maar onderzocht zal worden of het meerwaarde heeft deze mensen onder te brengen bij het Werkplein. De generalisten met expertise over de doelgroep met een beperking die lokaal

werkzaam zijn (en elk een eigen specialisme hebben), worden gesubsidieerd via niveau 2. De sociale raadsleden maken deel uit van de gemeentelijke subsidieafspraken met de LEV-groep.

Budget inzet MEE

Richtlijn is vooralsnog om hiervoor 10% van het bedrag te reserveren dat gemeenten in 2015 beschikbaar hebben gesteld voor cliëntondersteuning.

Opdrachtverlening niveau 4

Onafhankelijke individuele cliëntondersteuning

Algemeen doel van cliëntondersteuning op individueel niveau is de regieversterking van de cliënt (en zijn omgeving), ten einde de zelfredzaamheid en maatschappelijke participatie te bevorderen.

Gemeenten zijn van mening dat zij de onafhankelijke individuele cliëntondersteuning voor een groot deel geborgd hebben door de inzet op niveau 1-2-3. Als de cliënt aangeeft dat hij twijfelt aan objectiviteit van degene die zijn/vraag heeft opgepakt, dan kan de cliënt dit kenbaar maken. In eerste instantie zal de gemeente dan een andere ondersteuner uit niveau 1-2 of 3 voorstellen. Mocht dit alsnog ontoereikend zijn, dan willen de gemeenten kijken hoe zij op maat een onafhankelijke cliëntondersteuner kunnen koppelen aan een cliënt. Er zijn een aantal organisaties voor de invulling van niveau 4 in beeld. Ook wordt onderzocht of het mogelijk is een vaste groep cliëntondersteuners, bijvoorbeeld ervaringsdeskundigen, te vormen. Dit punt is opgenomen in de ontwikkelagenda.

Budget:

Richtlijn: Hiervoor wordt een bedrag gereserveerd ter hoogte van 10% van bedrag dat gemeenten in 2015 beschikbaar hebben gesteld aan cliëntondersteuning.

Inkoop extra contracttaken

Van een aantal diensten die MEE ZuidoostBrabant op dit moment uitvoert, gaan gemeenten niet zonder meer gebruik maken. Dit zijn:

- Maatschappelijke taken
- Regionaal servicepunt
- Crisisdienst (nog in ontwikkeling)
- Ondersteuning bij het starten van wooninitiatieven
- Sociaal juridische dienstverlening
- Gedragsdeskundige/diagnostiek
- Het geven van cursussen en trainingen
- Coördinatie netwerken

Gemeenten geven op dit moment hier geen budgetgarantie voor af, maar het is ook niet uitgesloten dat gemeenten in de toekomst een aantal van deze diensten afzonderlijk inkoop/subsidiëren. Dit hangt ook samen met de punten op de ontwikkelagenda.

Ontwikkelagenda cliëntondersteuning

1. Aansluiting netwerk integrale vroeghulp – lokale netwerken: Vanuit de expertpool jeugd kan het netwerk integrale vroeghulp worden ingezet; het is nog niet duidelijk of daarmee de aansluiting voldoende gerealiseerd wordt. Het snel kunnen inzetten van dit netwerk blijft evident. De nieuwe werkwijze wordt al in 2015 in gang gezet en gemonitord. Zo nodig zal een aanvullend voorstel komen.

Actiepunt: Peelteam Jeugd

2. Expertpool volwassenen: Voor de doelgroep jeugd is een expertpool beschikbaar. Vooralsnog is er geen regionale expertpool voor volwassenen ingericht. Deze expertpool kan bijvoorbeeld nuttig zijn om de beeldvorming van een cliënt te doen en snel te bepalen of het hier gaat om het Wmo-kader of Wlz-kader. In 2015 zal onderzocht worden of deze expertise op lokaal niveau voldoende beschikbaar en of er aanvullend op het lokale niveau bepaalde deskundigheid nodig is.

Actiepunt: lokaal, afstemming binnen Peelwerkgroep Clientondersteuning.

3. Sociaal juridische ondersteuning: Vooralsnog maakt sociaal juridische dienstverlening geen deel uit van de opdracht aan MEE. In 2015 zal onderzocht worden in hoeverre de ondersteuning van de sociale raadslieden en ondersteuning door vrijwilligersorganisaties op dit terrein volstaat.

Actiepunt: lokaal, afstemming binnen Peelwerkgroep Clientondersteuning.

4. Positionering MEE-consulenten leren en werken: Vooralsnog blijven deze consulenten in dienst bij MEE en gepositioneerd bij het werkbedrijf. In 2015 zal gemonitord worden of de inzet van deze consulenten en de positionering van deze consulenten bij het werkbedrijf de gewenste effecten heeft.

Actiepunt: ambtelijke werkgroep Sociale Zaken in samenspraak met het Werkbedrijf

5. Informatie: In 2015 zal onderzocht worden hoe de informatie aanwezig bij MEE ontsloten kan worden en een plek kan krijgen in GUIDO.

Actiepunt: proeftuin informele zorg

6. Samenwerking op terrein van vrijwilligers en maatjes: Gemeenten subsidiëren diverse partijen die met vrijwilligers en maatjes werken. In 2015 zal onderzocht worden in hoeverre hierin beter samengewerkt kan worden.

Actiepunt: lokaal, afstemming binnen Peelwerkgroep Clientondersteuning.

7. Crisisdienst: Vooralsnog maakt het ondersteunen van mensen met een beperking in crisissituaties deel uit van de opdracht aan MEE. Op regionaal niveau (ZOB) is een werkgroep actief die een voorstel voorbereid over de ondersteuning bij crisissituaties. De dienstverlening van MEE maakt deel uit van deze opdracht.

8. Doelgroep 18-30 met multiproblematiek: Het is van belang dat de doelgroep 18-30 jaar met multiproblematiek niet tussen wal en schip valt. Het grootste probleem doet zich voor bij cliënten die een combinatie van gedragsproblemen hebben (GGZ), eventueel verslaving en daarbij verstandelijk beperkt. Organisaties voelen zich vaak niet verantwoordelijk voor deze groep. Op dit moment zijn meerdere partijen bezig met de cliëntondersteuning van deze groep. In 2015 zal verder onderzocht worden of de gemeentelijke trajectregisseur 'Bijzondere doelgroepen', deze doelgroep in beeld heeft en voldoende kan ondersteunen.

Actiepunt:

9. Aansluiting eerste lijn GGZ-generalistentteams: Uit onze verkenningen is gebleken dat mensen met een beginnende GGZ-problematiek zich in veel gevallen melden bij de huisarts. Huisartsen hebben veelal een poh GGZ in dienst, die deze mensen van de nodige hulp kan

voorzien, zonder dat er een diagnose is gesteld. Het is van belang dat er op lokaal niveau een goede verbinding en uitwisseling ontstaat tussen de huisartsenzorg en de generalistentteams en dat er een verbinding wordt gerealiseerd tussen de regionale inlooppunten GGZ en de generalistentteams.

Actiepunt lokaal.

10. Invulling niveau 4: Op dit moment is onvoldoende helder in hoeverre er in aanvulling op de niveaus 1,2,3 behoefte bestaat aan onafhankelijke individuele cliëntondersteuning. Er zijn een aantal organisaties voor de invulling van niveau 4 in beeld. Ook wordt onderzocht of het mogelijk is een vaste groep cliëntondersteuners, bijvoorbeeld ervaringsdeskundigen, te vormen.

Actiepunt: Peelwerkgroep Clientondersteuning

Op basis van de adviezen van de Wmo-Raden zijn de volgende punten toegevoegd:

11. In de sociale basis (niveau 1) is een groot aantal deskundige partijen actief als het gaat om cliëntondersteuning. Op lokaal niveau wordt een voorstel ontwikkeld over hoe deze partijen ondersteund kunnen worden (bijvoorbeeld in de vorm van coaching). Dit maakt deel uit van de versterking van de sociale basis. Ook zal bekeken worden of en zo ja, welke partij logischerwijs een rol in de coördinatie op zich kan nemen. Dit is relevant, zeker in relatie tot het volgende punt.

Actiepunt lokaal.

12. Op lokaal niveau worden de diverse ingangen tot cliëntondersteuning (voor zover daar zicht op is) in beeld gebracht in de vorm van een 'verwijskaart' cliëntondersteuning, bedoeld voor zowel cliënten/mantelzorgers als ook voor professionals, waaronder de uitvoeringsorganisatie Peel 6.1.

Actiepunt: lokaal afstemming binnen Peelwerkgroep Clientondersteuning

13. 2015 is een overgangsjaar. In de ontwikkelagenda wordt een aantal aspecten genoemd dat gemonitord moet worden, alvorens een besluit richting 2016-2017 te kunnen nemen. In meer algemene zin is het belangrijk om te volgen hoe het beleid op dit terrein in de praktijk uitpakt: hoe ervaren cliënten de ondersteuning en maken de diverse partijen waar, wat wij met ze afspreken? Daarom zullen er een aantal evaluatiemomenten opnemen. Hoe wij dit denken vorm te geven is nog niet bekend.

Actiepunt: Peelwerkgroep Clientondersteuning

Financiële paragraaf

De beoogde inrichting van de cliëntondersteuning is ingedeeld in 4 verschillende niveaus met daarnaast nog een ontwikkelagenda. Het is dus een basis waarop de onderhandeling met MEE gestart kunnen worden over de dienstverlening in 2016. In onderstaande schema's is de verdeling van het huidige budget weergegeven over de beoogde taakverdeling en vervolgens weergegeven per gemeente.

Peelregio totaal

Per-centage	Bedrag op Peel-niveau	Niveau	Opdrachtnemer	Opdrachtgever
10%	289.511	1: sociale basis	Divers, gemeente beslist	Lokaal
54%	1.563.360	2: generalisten	MEE ZOB, mits voldoen aan inhoudelijke en financiële eisen	Lokaal op basis van regionale afspraak
10%	289.511	3: consultatiefunctie	MEE ZOB, staat op ontwikkelagenda	Lokaal op basis van regionale afspraak
10%	289.511	4: individuele onafhankelijke cliëntondersteuning	Nog onbekend	Lokaal op basis van regionale afstemming
16%	463.217	Ontwikkelagenda	Nog onbekend	Lokaal
100%	2.895.110			

Afzonderlijke gemeenten

Percentage	Asten	Deurne	Gemert-Bakel	Helmond	Laarbeek	Someren	Totaal
10%	19.442	38.196	37.095	146.324	25.808	22.645	289.510
54%	104.989	206.261	200.314	790.152	139.363	122.282	1.563.361
10%	19.442	38.196	37.095	146.324	25.808	22.645	289.510
10%	19.442	38.196	37.095	146.324	25.808	22.645	289.510
16%	31.108	61.115	59.353	234.119	41.292	36.232	463.219
Totaal	194.423	381.964	370.952	1.463.243	258.079	226.449	2.895.110

In deze cijfers is geen rekening gehouden met:

- Indexering
- De financiële gevolgen voor elke gemeente van de omzetting van het verdeelmodel voor de integratie-uitkering sociaal domein naar objectieve maatstaven
- De middelen die gemeenten reeds besteden aan cliëntondersteuning op de diverse niveaus

Bijlage 1:

Afbakening opdracht

- Collectieve belangenbehartiging behoort niet tot de opdracht van individuele cliëntondersteuning;
- Een ombudsfunctie heeft primair tot taak om de kwaliteit van de dienstverlening te verbeteren. Dit hangt nauw samen met de toezichtfunctie. Hoewel een ombudsman soms bemiddelt tussen cliënt en dienstverlener, heeft de ombudsman niet tot doel om enkel het belang van de cliënt te dienen. Daarom behoort de ombudsfunctie niet tot de opdracht van de individuele cliëntondersteuning;
- Mentorschap is aan de orde in geval mensen handelingsonbekwaam zijn en iemand nodig hebben die hen wettelijk vertegenwoordigd. Dit zijn veelal mensen die onder het wettelijk kader van de WLZ vallen en worden door een rechter benoemd. Daarom behoort de mentor niet tot de opdracht van de individuele cliëntondersteuning.
- Maatschappelijke taken zoals het versterken van de inclusieve samenleving draagt weliswaar bij aan de participatie van mensen, maar behoort niet tot de opdracht.

Bijlage 2:

Standpunt overige regio's Zuidoost Brabant

1. Dommelvallei+: Geldrop-Mierlo, Nuenen, Son en Breugel, Waalre

De cliëntondersteuning in de 0^e lijn voltrekt zich grotendeels buiten het zichtveld van de gemeente. In die situaties waar zich een knelpunt voordoet door het informele netwerk springt de gemeente in.

De gemeente Son en Breugel wil het informele netwerk versteken via 'Train de trainer'.

Binnen de gemeente Geldrop-Mierlo bestaat naast het activerend huisbezoek het project 'Sociale dienstverlening' waarbij vrijwilligers ondersteuning bieden aan inwoners.

De 4 gemeenten werken met een CMD (centrum voor maatschappelijke deelname).

Alle medewerkers binnen het CMD zijn professionele cliëntondersteuners.

Wat betreft de inzet van MEE in 2016: ook in 2016 worden MEE-consulenten ingezet in de CMD's.

De gemeenten Geldrop-Mierlo en Waalre zijn voornemens om, bij gebleken geschiktheid, de mensen zelf in dienst te nemen.

De gemeenten Nuenen en Son en Breugel willen graag werken vanuit een detacheringsbasis. Nuenen opteert daarbij voor LEV-groep.

In 2016 nemen de gemeenten geen regionale/maatschappelijke taken meer af van MEE.

Voor de lokale individuele cliëntondersteuning wordt in 2016 uitgegaan van het aantal fte dat in 2015 is ingezet voor individuele cliëntondersteuning.

Voor de gemeenten Nuenen en Son en Breugel geldt dat zoveel mogelijk wordt afgehandeld binnen het CMD.

De gemeenten Waalre en Geldrop-Mierlo werken met twee lagen: er is een 'plusteam' waarbinnen de expertise/consultatie voor een groot gedeelte is geborgd. Mocht dat niet het geval zijn, dan zal een beroep worden gedaan op externe expertise. MEE zou één van de partijen kunnen zijn waarbij deze expertise wordt afgenomen, bij voorkeur via raamcontracten voor consulten. Op specifieke onderdelen (zoals jeugd) zijn afspraken gemaakt met stichting De Noodkreet.

Individuele belangenbehartiging in de vorm van onafhankelijke cliëntondersteuning tijdens het proces van vraagverheldering, kan plaatsvinden door personen uit het netwerk van de cliënt (de mantel). Indien het netwerk daarin niet kan voorzien kan de cliënt zich laten bijstaan door vrijwilligers. Wanneer de situatie van de cliënt dermate complex is wordt een beroep gedaan op de aanwezige expertise binnen het CMD, plusteam of stichting de Noodkreet.

Intensieve, specialistische cliëntondersteuning zien de gemeenten als een vorm van begeleiding. MEE kan hierin meedoen via de aanbesteding.

2. BOV Gemeenten

Veldhoven

T.a.v. individuele cliëntondersteuning

De visie van Veldhoven impliceert een minimale variant voor MEE; een kleinere organisatie op basis van een lager subsidiebedrag of op basis van een inkooprelatie, voor in ieder geval (1) individuele cliëntondersteuning, die specialistisch van aard is binnen de lokale basisstructuur, en (2) de rol van een moederorganisatie van waaruit medewerkers als casusregisseurs gedetacheerd kunnen worden voor het lokale generalistenteam. Het betreft hier vooralsnog 2016, omdat 2016 in Veldhoven een overgangsjaar is in het kader van subsidies. De volgende budgetperiode voor de subsidies loopt van 2017 t/m 2019.

Consequentie van deze visie is dat we budget vrij spelen voor (1) versterken van de lokale basisstructuur in zijn algemeenheid (zie ook hieronder bij visie op maatschappelijke/regionale taken) en cliëntondersteuning in de lokale basisstructuur in het bijzonder, en voor (2) evt. inkoop van (tijdelijk) extra individuele cliëntondersteuning als blijkt dat daar behoefte aan is.

T.a.v. maatschappelijke / regionale taken

In principe zouden de maatschappelijke taken van MEE afgebouwd kunnen worden. De vraag is of we hiermee echt willen stoppen of dat we deze taken bij andere maatschappelijke organisaties wegzetten in de lokale basisstructuur (in ieder geval niet bij de gemeente zelf; past niet bij regierol).

Financieel uitgangspunt voor MEE: Dit betekent dat de subsidie voor 2016 maximaal 80% is van het subsidiebedrag voor individuele cliëntondersteuning dat MEE in 2015 ontvangt.

Best

T.a.v. individuele cliëntondersteuning

Spreekt de intentie uit om op basis van een subsidieaanvraag voor 2016 afspraken te maken met MEE over de inzet van de organisatie als cliëntondersteuner voor mensen met een beperking en als deelnemer aan het ondersteuningsteam Bestwijzer.

T.a.v. maatschappelijke / regionale taken

Nog geen standpunt ingenomen over hoe om te gaan met deze taken.

Financieel uitgangspunt voor MEE: Dit betekent dat de subsidie voor 2016 maximaal 80% is van het subsidiebedrag voor individuele cliëntondersteuning dat MEE in 2015 ontvangt.

Oirschot

T.a.v. individuele cliëntondersteuning

De consultants van MEE hebben specialistische kennis en deskundigheid die kan worden ingezet voor inwoners met een verstandelijke beperking, autisme of niet aangeboren hersenletsel. Deze deskundigheid willen we niet verloren laten gaan. Daarom willen we een 'moederorganisatie' houden die er voor zorgt dat de deskundigheid van de cliëntondersteuners op peil houdt en van waaruit consultants kunnen uitvliegen. Financiering kan gebeuren dmv een subsidie voor de basistaak cliëntondersteuning.

T.a.v. maatschappelijke / regionale taken

Voor taken die niet tot cliëntondersteuning behoren heeft het de voorkeur om met een cafetariamodel te werken zodat naar behoefte inzet kan worden afgenomen. We hebben nog geen standpunt over welke taken we in 2016 en verder wel/niet zouden willen afnemen.

Financieel uitgangspunt voor MEE: nog geen standpunt.

3. A2 gemeenten: Valkenswaard, Cranendonck, Heeze-Leende

De A2 gemeenten willen, vooralsnog voor het jaar 2016, opnieuw een subsidierelatie aangaan met MEE. Dit onder een aantal voorwaarden. Daarnaast willen we de cliëntondersteuning via de sociale basis versterken en faciliteren.

We willen de volgende diensten afnemen van MEE in 2016:

1. Individuele cliëntondersteuning
 - a. Inzet MEE-consulent in de sociale teams (Wmo) voor de volgende taken:
Vraagverheldering, informatie, advies, zoeken van oplossingen in versterken eigen kracht en sociale netwerk, kortdurende ondersteuning, opstellen advies voor maatwerkvoorziening, monitoring maatwerkvoorziening
 - b. Inzet MEE-consulent in de CJG's voor de volgende taken:
Vraagverheldering, informatie, advies, zoeken naar oplossingen in versterken eigen kracht en sociale netwerk, opvoed- en opgroeiondersteuning, toeleiden naar specialistische hulp, monitoring specialistische hulp
 - c. Inzet gedragsdeskundige voor het stellen van diagnoses (jeugd en Wmo)
 - d. Inzet arbeidsdeskundige tbv. het toeleiden van de huidige doelgroep van MEE naar werk (Participatiewet)
2. Regionale/maatschappelijke taken:
In principe geen regionale/maatschappelijke taken. Samen met regiogemeenten in 2015 onderzoeken hoe (de taken van) het Regionale Netwerk Vroeghulp ondergebracht kan worden in de lokale/subregionale structuur.

Onder de volgende voorwaarden:

1. De MEE-consulenten in de sociale teams en CJG's werken in eerste instantie voor de huidige doelgroepen van MEE. We willen de MEE-consulenten echter ook breder kunnen inzetten, voor andere doelgroepen. Dit wel binnen het afgesproken budget.
2. De MEE-consulenten in de CJG's geven naast cliëntondersteuning ook ambulante hulpverlening (opvoed- en opgroeiondersteuning)
3. Voor jeugd geldt dat de aanwijzingsbevoegdheid van de CJG-coördinator wordt onderschreven (betreft de 'werkverdeling'; de CJG-coördinator bepaalt wie welke hulpvraag oppakt)
4. We financieren MEE op basis van een integrale uurprijs voor individuele cliëntondersteuning. Deze uurprijs is vergelijkbaar met uurprijzen van welzijnsorganisaties die we subsidiëren.
5. Gedurende het jaar wordt in overleg met MEE bekeken of het nodig is om de gemaakte afspraken bij te stellen.

Medio 2016 evalueren we de afspraken met MEE en andere organisaties die subsidie ontvangen in het kader van de 3 D's. Dit betreft een inhoudelijke en een capaciteits-evaluatie.

Financieel perspectief A2-gemeenten

Voor de individuele cliëntondersteuning via MEE gaan we in 2016 uit van dezelfde inzet fte als in 2015. Dit echter wel tegen een lagere uurprijs. De regionale/maatschappelijk taken nemen we niet meer af van MEE. Dit betekent dat de subsidie voor 2016 ongeveer 70% is van het subsidiebedrag dat MEE in 2015 ontvangt van de A2 gemeenten.

4. De Kempen

Bergeijk

T.a.v. individuele clientondersteuning

Voor 2016 verwachten we de expertise van MEE voor cliëntondersteuning gericht te kunnen inzetten op de bestaande behoefte.

We verwachten dat we door afstemming van de verschillende vormen cliëntondersteuning een gedeelte van de inzet van MEE kunnen overhevelen naar het voorliggende veld.

We verwachten door afstemming van de verschillende vormen cliëntondersteuning de subsidierelatie met MEE te kunnen verminderen.

De concrete subsidierelatie voor 2016 willen we voor 1 april vast stellen.

Als voorwaarde voor vaststelling van de subsidierelatie 2016 hebben we aan MEE inzicht gevraagd over de huidige caseload.

T.a.v. maatschappelijke / regionale taken

Betreffende de coördinatie van de Vroeghulp door MEE hebben we begrepen dat MEE een coördinerende taak vervuld ten aanzien van het professionele werkveld.

Hiervoor is de expertise van MEE geen noodzakelijkheid.

Wel zien we het belang van coördinatie van het professionele werkveld in het kader van Vroeghulp.

We willen dat MEE de coördinatie in de tweede helft van 2015 overdraagt.

Betreffende overige maatschappelijke of regionale taken willen we eerst vast stellen of de behoefte bestaat voor deze vorm van ondersteuning door MEE voordat we dit meenemen in de taken voor MEE voor 2016.

Bladel

T.a.v. individuele clientondersteuning

Voor 2016 zien wij een minimale variant voor individuele cliëntondersteuning door MEE: een kleinere organisatie op basis van een lager subsidiebedrag of op basis van een inkooprelatie.

Wij zullen voor 1 april laten weten wat het subsidie- of inkoopbedrag voor individuele cliëntondersteuning zal zijn.

T.a.v. maatschappelijke / regionale taken

Voor de maatschappelijke/regionale taken geldt dat wij hier in het najaar een standpunt over formuleren; vooralsnog zal er voor 1 april alleen uitgegaan worden van individuele cliëntondersteuning door MEE.

Eersel

T.a.v. individuele clientondersteuning

T.a.v. maatschappelijke / regionale taken

Reusel-De Mierden

T.a.v. individuele clientondersteuning

Voor 2016 zien wij een minimale variant voor individuele cliëntondersteuning door MEE: een kleinere organisatie op basis van een lager subsidiebedrag of op basis van een inkooprelatie. Budget wordt toegekend voor één jaar en zal vóór 1 april duidelijk zijn.

Het budget voor individuele cliëntondersteuning dat niet toegekend wordt aan MEE is bedoeld voor het versterken van de lokale basisstructuur. Dit kan ingezet worden voor opleiding/coaching/onkosten maar ook voor extra inkoop bij organisaties.

T.a.v. maatschappelijke / regionale taken

We willen geen maatschappelijke/regionale taken op voorhand afnemen van MEE. Komend jaar wordt bekeken wat er nodig is van deze taken en bij welke maatschappelijke organisaties we dit weg kunnen zetten in de lokale basisstructuur.

Eindhoven

In Eindhoven wordt gewerkt vanuit een integrale visie: WIJeindhoven. Vanuit deze visie heeft een sterke sociale basis de hoogste prioriteit. Waar deze basis onvoldoende uitkomst biedt om zelfredzaam te zijn en maatschappelijk te participeren, kunnen burgers terecht bij de generalistentteams van WIJeindhoven. De generalisten helpen burgers om hun situatie, vraag en mogelijk oplossingen in beeld te krijgen. Dat doen zij vanuit een gekanteld perspectief: veel aandacht voor wat mensen wél kunnen, naast wat ze niet kunnen; een duidelijke voorkeur voor bepaalde type oplossingen boven anderen (liefst sociale basis, daarna generalist, als het nodig is specialist; liefst in het normale leven, als het nodig is – zo kort mogelijk – in een bijzondere setting). De generalisten hebben de vrijheid om naar eigen inzicht eventuele ondersteuning door henzelf óf door anderen in te zetten.

Op grond van deze visie wil de gemeente Eindhoven

1. Veel aandacht geven aan (onafhankelijke) clientondersteuning
2. Waar mogelijk de sociale basis versterken om cliëntondersteuning te bieden
3. De opdracht tot het leveren van professionele cliëntondersteuning bij stichting WIJeindhoven i.o. neerleggen. De intentie is dat WIJ deze taak per 1/1/2016 volledig vormgeeft. Indien dat niet haalbaar is, wordt eventueel enige tijd uitgefaseerd
4. Onderzoeken waar in 2016 een beperkt aanbod aan professionele onafhankelijke clientondersteuning kan worden ondergebracht
5. Onderzoeken of en hoe de coördinatie van het netwerk Vroeghulp kan worden ingebed in de regionale samenwerking mbt de jeugdwet (21 voor de jeugd 3.0)

Deze insteek betekent voor MEE dat

- De subsidie voor individuele cliëntondersteuning per 1/1/2016 wordt stopgezet (en ten hoogste wordt vervangen door een veel kleinere subsidie om het laatste stuk van een uitfaseer-scenario te bekostigen)
- De subsidie voor maatschappelijke taken en regionale taken wordt stopgezet. Wellicht zal een deel van dit bedrag door MEE via subsidie en aanbesteding in concurrentie worden veroverd. De prioriteit ligt evenwel bij de informele zorg.

De gemeente zal stichting WIJeindhoven vragen op korte termijn een plan voor de opbouw en uitvoering van de nieuwe taak op te stellen. Daarbij zijn uitgangspunten dat:

- MEE-medewerkers die nu al bij WIJ zijn gedetacheerd bij WIJ in dienst komen
- de gemeente WIJ zal vragen om bij een eventuele formatieve behoefte in overleg te treden met WIJ om te bezien of hun medewerkers prioritair kunnen solliciteren
- WIJ met MEE in overleg treedt om te bezien of en hoe ook de vrijwilligers van MEE de overstap naar WIJ willen maken
- WIJ bijzondere aandacht besteed aan de borging van kwaliteit en specialistische expertise.

